Ч. 20. (815). Львів, второк дня 29. січня 1918. Рік IV.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 16 сот. На провінції 20 сот.

[redacted], економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка

Умови передплати у Львові:
На рік . . . . . 44·— К.
„ півроку . . . 22·— „
„ чвертьроку . . 12·— „
„ місяць . . . . 4·— „

В краю і державі:
На рік . . . . . 56·— К.
„ півроку . . . 28·— „
„ чвертьроку . . 15·— „
„ місяць . . . . 5·— „

За границю:
В Німеччині . . . 56 мар.
В Америці . . . . 26 док.
В инших державах . 84 фр.

Інтриґанти при роботі.

Відень 25. січня.

Від часу, як після проголошеня відскремленя Галичини независимі і нескорумповані елементи нашої суспільности зіпхнули бувших „провідників нарсдних“ на другий плян — сї провідники і витворена ними кліка не можуть ні як прийти до опамятаня і супокою.

Три цілі роки била ся кліка поклони перед „золотим телцем“ шо аж долівка дудніла, — два Аякси — її провідники носять ще тепер ґудзи на чолї, одні жовті, другі аж почорнілі від сих поклонів, але інтерес ішов знаменито і не диво, шо ціла та кліка не може погодитись з фактом, шо золотий вік її панованя минув безповоротно.

Викинені поза скобки національного проводу змінили сї панове раптом фронт. Поховали цилїндри, в яких фотоґрафувались після візит у сильних міра сего, затерли сліди своїх великих політичних подвигів під стягом злопамятної Загальної Української Ради і почервоніли — аж до грани непримиримої політичної скрайности та національного ірeдентизму....

Та все те тільки комедія — інтриґа призначена для внутрішних відносин українського громадянства, бо тайні нитки між сею клїкою а колишними благодітелями і доси не пірвались. Адже на чолї компанії стоїть все ше „Ritter Nikolai v. Wasilko“ та його відомий приятель з нашого галицького терену....

Против кого іде ся борба? Против У. П. Репрезентації, а в дійсности против тих, що поперті довірем цілої української суспільности, станули на чолї української політики в Австрії.

Покиринити де дасть ся, підюдити політично менче досвідні круги нашого громадянства против національного проводу, обілити себе із грязи політичної деморалізації, а може навіть видрапатись знов на верх як провідники народу — отсе ся ціль, яка збанкрутовану політично клїку підганяє до щораз нових зусиль в її інтриґатській роботї.

Публіцистичну керму в сій чесній кампанії веде „Буковина“, а за нею „Діло“ — явний союзник з передвчера, а тихий але ревний комбатант із нині.

Послідний заміт против Української Парляментарної Репрезентації — як сим панам здасть ся — найтяжший, такий: Українська Парляментарна Репрезентація через свою відому програмову заяву з дня 19-го грудня 1917-го року з нагоди виїзду ґрафа Черніна до мирових переговорів в Берестю, мала бути причиною, що Східна Галичина не буде прилучена до Української Републики.

В тій заяві ніби-то не сказано ясно, чого ми бажаємо, а В. П. з „Діла“ вже навіть довідав ся, шо українські делеґати на мирову конференцію прочитали заяву Української Парляментарної Репрезентації, а коли її прочитали, то „захитали ся“.

Так само має бути виною Української Парляментарної Репрезентації, що на надзвичайнім Народнім Зїзді програмову заяву української національної політики рівнож схиблено.

Не подобаєть ся особливо, що Українська Парляментарна Репрезентація і Народний Зїзд висловили ті есенціональні домаганя, які мали бути основою переговорів, наколиб „ідеал цілої української нації не був осягнений“.

Ті всї заміти є найогиднійшим крутійством, обчисленим на несвідомих річи або незорієнтованих людий.

У. П. Р. висказала виразно в своїй заяві — яку перепустила і перепускає цензура — що сполука українських земель була би здійсненем найвисшого ідеалу цілого українського народу, а що на се як на волю селянського представництва нашого українського народу в Австрії мали можність покликатись делеґати Укр. Републики на мирових переговорах, се признасть кождий, що уміє читати і розуміє те, шо прочитав.

Тай і „Діло“, оголошуючи послїдне рішенє Народного Комітету в тій самій справі, не могло инакше віддати рішень сього Комітету — шо — на скільки звернені вони як апель до УПР. зовсім злишні — як тільки словами допозиченими з заяви УПР. з 19. грудня 1917 р. — з огляду на прокураторію.

Але УПР. мусїла також, не маючи свого заступництва на мирових переспpавах, висловити домаганє укр. народу в Авсїтрії на случай, колиб „найвисший ідеал усе української нації“ не міг бути сим разом сповнений, бо инакше була би допустилась злочину на судьбі укр. народу в Австрії.

Австро Угоршина не є стороною побитою в тій війнї, шоби на наше домаганє зрікалась в переговорах своїх провінций, а знов з другого боку не можна вимагати і ожидати, шоби новоутворена Укр. Република видала війну Австро-Угорщині і союзним державам ізза неможливости осягненя нашої найвисшої цїли. Здійсненє „нашого найвисшого національного ідеалу“ могло би серед теперішних міжнародних відносин і сил наступити тільки дорогою виміни пограничних земель, на шо й вказано в заяві УПР. — Однак і сю евентуальність треба було приняти скептично, вже хочби тому, що обі сторони станули до переговорів на основі відомого принципа „без анексій і взаїмних відшкодовань“ та ще й

о. Др. Г. КОСТЕЛЬНИК

Закарпатські Українці.

Сонце свободи засвітило усій Україні, тілько один її скравок остав ся в тїни. Вправдї ще не конець, ще хвилї свободи та хвилї поневоленя боруть ся, але для України воскресли красші надії, котрі подекуди переходять навіть в певність. Що буде, то буде — але се певне, що по війнї побідять дві нині провідні суспільні ідеї: націоналїзм та демократизм. А коли ті ідеї побідять, то наші надії мусять сповнити ся!

Тільки один скравок України, тілько одна менша часть нашого народу й доси лишаєть ся в тїни а се: закарпатська Україна, закарпатські Украïдці. Наші очи і наше серце звернені нині до них. Се вже нині треба зробити нашою пекучою політично-національною проблємою, а по війнї всїми силами треба буде взятись до її розвязаня.

Зі всїх синів України закарпатські Українці найбіднійші: їх доля найтяжша, найсумнійша. Скільки разів довелось менї переїзджати через їх край, признаюсь — ніколи не міг я здержати ся від сліз. Нарід се — начеб не нарід, начеб німе сотворінє. Не сам з себе він такий, але задля свого тяжкого суспільного положеня! Головна часть Українців на Угорщині мешкає в компактній цілости: в Карпатах, що граничать з Галичиною та на Підкарпатю. Границя між Угорщиною а Галичиною для нашого народу не стнує; вона істнує тілько для Поляків та Мадярів. По сїм боцї в місточках та в урядах сидять Поляки, по тамтім боцї Мадяри. Се як найяснійший доказ, що тут Поляки а там Мадяри опинили ся тілько як політичні інтрузи, а наш український нарід творить тут природну, автохтонну цілість. Замешкує наш нарід шість угорських комітатів, котрі притикають до Галичини Maramaros, Ugocsa (Угоч(а), Bereg, Ung, Zemplén, Saros (Шарош) — так ті комітати називають ся. Се край, що вздовж тягнеть ся від полудневосхідної границї Галичини тай аж по Попрат (під Горлиці), а вширш займає всї Карпати, спускаєть ся нижиною аж по Тису. Важнійші міста тут (осідкові місця комітатів): Marmaros-Sziget (М. Сіґет-Сигот), Munkacs (Мункач), Ung var, (Ужгород), Eperjes (Еперєш — Пряшів). В Карпатах самі українські оселї, в західній части перемішують ся вони із словацькими оселями (в Комітатї Шарош), а на Підкарпатю з мадярськими та з румунськими оселями. Перед 100 роками тягнулись українські оселї аж геть в низ на Nyiregyegyhaza (Нїредьгаза) — через Miskolcz (Мішколц) та Satoraljaujhely (Шаторалйауйгель). Ті оселї нині вже змадяризовані. Нарід остав ся гр. католицьким, але поприняв мадярську мову. Для тих змадяризованих Українців як також для змадяризованих Румунів гр. католиків недавно стала заснована гайдудорожська гр.-кат. епархія з мадярською літурґічною мовою.

Кілько може бути душ угорських Українців в Карпатах та на Підкарпатю, годі докладнійше оцінити. Мадярська власть дбає про се, щоби як найменше „записались“ як Українці. Приблизно з певністю буде їх звиш 500.000. Нарід се переважно дуже убогий і темний. Се якраз на руку мадярським шовіністам. Жиди ґрасують тут наче правдива пошесть. Вже підчас війни 1916. р. видав о. Нестор Дудинський книжку в мадярській мові під заголовком „Із землї рабів“ („Rabszolgâk földjéröl...), в котрій — белєтристичним способом — малює ту страшну язву тамошнього нашого народу. Позволю собі тут навести „трохи статистики“, як сей автор сам висказуєть ся, з тої книжки:

В Beregszaz-ї	є 2863	гр. кат. (Укр.),		4010	Жидів;
в Beregszilvás-ї	550	„	„ „	226	„
в Munkacs-i	5197	„	„ „	6228	„
в Gorond-ї	2311	„	„ „	1017	„
в Oroszvége	1174	„	„ „	612	„

Цитований автор наводить, що в Комітатї Bereg в найбільше громадах Жид є вїйтом! Питаєть ся сей автор: „На кого спадає відвічальність? На кого?...“ Ясно, на кого! Мадяром се наручне, для них се доцільне. Прецінь Жиди там уходять за найлїпших Мадярів, говорять між собою мадярською мовою, а „Руснаки“ все лишають ся „під скірою“ зрадниками, тобто: не-Мадярами! Але тут би державній власти пригадати, що найбільшим і властивим зрадником є якраз державна власть, коли всїми способами глядить о смерти підданому собі народови!

Наш нарід тут не має зовсїм нічого свого — анї шкіл, анї господарських спілок, анї інституцій — нічого, окрім своєї мови та славянського богослуженя. А якжеж би міг мати чогось свого, коли не має голови — не має інтелїґенції? Вже не згадувати о державних урядниках — сї a fortiori є Мадярами, але навіть священики, не виключивши епископів, та народні учителї почувають себе Мадярами, і якраз вони є піонїрами мадярства між народом. Урядова мова в епархіях (не тілько в гай-

одного клича, який сего роду замінний торг робив неможливим. За здійсненєм нашого найвисшого ідеалу промовляли отже і промовляє серед істнуючих обставин тільки мала правдоподібність і тому ми не можемо собі представити, як би виглядали при пересправах в Берестю заступники Укр. Републики, коли би на сї пересправи предложено їм з нашої галицької сторони тільку білу картку паперу на всї ті питаня, які іменно мають вигляд бути **актуальними**. Які позитивні точки мала би та делеґація мирова задля сформульованих її домагань дотично наших земель в Австро-Угорщині тай як могла би вона напирати на узгляднене сих домагань, колиб не мала можности покликати ся на волю самого укр. народу в Австрії, а зглядно його леґального парл. заступнитва.

Укр. делеґати в Берестю певно мали на оці і наш найвисший національний ідеал і всякі дальші можливости, але коли власне у сих дальших можливостях вона може бути станула в обороні наших національних прав і нашої будучности в австрійській державі, то се буде якраз заслуга УПР. та її дотичних ухвал тай ухвал Народного Зїзду, який ніби-то стероризовано...

Але кліка все таки впирає в голови людий несвідомих і незорієнтованих, що У. П. Р. „усему пошкодила“ та що наслїдком заяви У. П. Р. наші провідники в Київі „захитали ся“.

Велика шкода, що кліка не вислала українським представникам в Київі всїх своїх заяв та добре заплачених меморіялів із цїлих трьох лїт війни із всїлякими чолобитнями і орієнтаціями, бо тодї цїлого нещастя небуло би; в головах наших провідників а особливо проф. Грушівського певно не „захиталось“ що до того, що після бажань сеї кліки мало би стати ся зі східною Галичиною, бо було би їм цїлком ясно — аж надто ясно!

Але правда! Єще оден гріх У. П. Р. в тій справі, а іменно, що убито на народнім зїздї резолюцію комбатанта обох Аяксів п. Сїнгалевича!

Щоби се було стало ся, якби У. П. Р. не була нібито перешкодила п. Сїнгалевичови виступити перед мирову конференцію зі своєю резолюцією! А міжтим пан Сїнгалевич предкладав заяву, яка зачиналась від уступу, що тепер саме „творить ся українська держава“, — отже резолюцію, яка була в тій части прямо неполїтичною. І Народний Зїзд хиба лїпше зробив, що в першім уступі своїх ухвал сконстатував повну суверенність Української Републики і домагав ся з того титулу згідно зі заявою У. П. Р. з 19 грудня 1917. допущеня представників Української Републики до мирових пересправ, а не пішов на ґеніяльний концепт внескодавця, що українська держава щойно творить ся! Що до другої части резолюції п. Сїнгалевича, то вона відповідала в цїлости другій части ухвали Зїзду, яка на жаль була в цїлости сконфіскована.

Другу стрілу зі свого полемічного арсеналу кинула вже сама „Буковина“ — а іменно заміт, що У. П. Р. в своїй заяві признала примінене самоозначеня народів у відношеню до східної Галичини тільки на случай, колиб цїла Галичина таки справдї мала бути прилучена до Польщі. Як бачимо орґан п. Василька розпинає ся отже за кличем самозначеня народів так що аж громи мече против У. П. Р., а забув бідняка серед тих клопотів цїлком, що против прінціпу самоозначеня народів тойже п. Василько підписував ґр. Чернїнови заяву разом з Нїмцями та февдалами із палати панів...

Письмакам п. R. v. Wassilko лучило ся отже необачне галицьке „Entgleisung“. Тільки що тут письмаки п. Василька борють ся з вітраками, бо мішають виконане права самоозначеня через леґальне представництво українського народу з самоозначенєм дорогою плебісциту. Українські посли Галичини, вийшовші із загального голосованя, самі мають право сказати волю цїлого українського населеня і тоту волю висказали вони в своїй деклярації. Тільки на случай, колиб сю волю знехтовано, а малаб бути узглядненa воля польських меншостий в східній Галичині остає У. П. Р. лише відклик до поголовного голосованя самого населеня і се власне і знайшло вислів в заяві з 19. грудня 1917 року. Alle guten Dinge sind drei, каже Нїмець, отже „Буковина“ винайшла ще і третий заміт против теперішного проводу української полїтики в Австрії — що до становиска У. П. Р. до інформаційної діяльности відомого Українського Бюра в Стокгольмі. „Буковина“ видить оправдане діяльности махерів п. Василька в тім, що ось Україна стала суверенною державою — отже тим, до чого нібито стреміли Стокгольмські кореспонденти у своїх інформаціях до преси. За теж ніби то У. П. Р. промахнула ся, коли аґентів п. Василька за їх інформації ударила по пальцях. А річ зовсїм в чім другім. Річ в тім що Україна а тепер українська Републикa стояла і стоїть за федеративним союзом народів зглядно держав колишньої російської імперії, між тим, коли інформатори п. Василька в своїм часї полохали московських правителів в Петербурзї заходами відомих їм хиба українських діячів, щоби Україну зовсїм відірвати від колишньої Росії — а все те діяло ся під відомими наказами в тій цїли, щоби спонукати правителів в Петербурзї до заключеня сепаратного мира.

Хто знає, яку тяжку борбу нова українська держава вела і ще вести мусить з елементами, що визискують всякі сепаратні змаганя проти української державної самостійности, той зрозуміє, що шкідна для народних інтересів діяльність інформаторів п. Василька мусїла бути здементована.

Ось і кінець відповіди на загрожені стріли збанкрутованої полїтично кліки. Сподїємо ся, що се вистарчить, хоч ми є певні, що ті полїтичні жонґлери і тепер не залишать своєї киринної роботи. Нехайже і далї думають в потї чола над новими „страшними обжалуванями“ супротив теперішних независимих провідників українського народа в Австрії, тих, за якими — як показав послїдний Народний Зїзд — стоїть непохитно вся наша суспільність.

Але коли виберуть ся нанозо отсї панове зі своїми інвективами і напастями, то радимо їм наперед мати на тямцї відому осторогу: Не виходи небоже на сонце, коли маєш масло на голові.

А того масла за три роки набралось стільки, що сирац от сего масла розтопить ся ще й тепер по цїлім краю.

(К. В. З.)

Др. Кільман про большевицьку авантюру на Вкраїні.

Ґр. Чернїн — як звісно — вважав за вказане скористати з большевицької інтриґи проти Укр. Републики, щоби заквестіонувати можливість сфіналїзованя переговорів з Україною. Очевидно: в грі тут польські інтереси. Ходить о дальший торг з Україною; може що виторгується ся для Польщі. Так мусимо — мимо довіря п. Василька — розуміти тактику ґр. Чернїна, що так нагло почув респект до „укр. правительства“ в Харкові. На тім тлї ясно, чому Поляки, по хвилевім занепокоєню, що найшло свій вислів у дебатї в „колї“, спокійно опісля голосували за довірєм ґр. Чернїну. Вияснено їм очевидно, що не мають чого непокоїтись, бо ще не знати як буде договір з Україною виглядати.

Цїлком натомість инакше поставив ся до большевицької інтриґи (чи лише большевицької? — **складач**) проти Укр. Републики нїмецький державний секретар заграничних дїл др. Кільман. В т. зв. головній комісії нїмецького парляменту він виголосив простору промову про мирові переговори в Берестю, в котрій відповідаючи на виводи лївого соціялїста Ледебура, говорив він так:

Знов дня 26. с. м. відповідаючи на заміти та запити ріжних послів сказав між инш. таке:

„Переходячи до замітів посла Ледебура, то він начеркнув про становище **української Ради** й дипльоматичне становище її відпоручництва в Берестю невірний образ. Він говорить про **рос. федерацію** й про те, що в наслїдок тої федерації делеґати укр. Ради можуть виступати лише як — так сказатиб — **підрядний відділ** делеґації большевиків в Петроградї, **Се не відповідає дійсним обставинам**. Републикa української Ради в Київі є так большевиками як і нами признана **самостійною** републикою, українська делеґація представила нам так устно як і письменно, що вона зачисляє пізнїйше утворене федерації рос. народної републики до своїх програмових точок, але що вона, як довго через свобідну злуку тих суверенних републик не утворено ще федерації, уважає себе саму управленою бути для области укр. Ради

дудорожській, але також в мукачівській та пряшівській) — **мадярська**, викладова мова у всїх школах — **мадярска**, товариська мова між священиками та учителями — **мадярська**, домашня мова — **мадярська**! Дїти священиків навіть не уміють говорити, не хочуть уміти, „по руськи“ — стидають ся народньої мови, погорджують нею. В дух. семінарії в Унґвари ті богослови, котрі не уміють „по руськи“. згорда поглядають на тих, котрі уміють „по руськи“. Священики ідуть в народ, а навіть не уміють говорити, як нарід говорить, навіть не розуміють лїтурґічної церковної мови! Беруть ся проповідати по мадярськи — чи їх хто розуміє, чи нї. Не лїпша річ з учителями.

В епархіальних школах, яких є досить, викладова мова також мадярська. „Руського“ вправдї є дві години тижнево, та для сього нема нїякої екзекутиви, а учителї й самі часто не уміють „по руськи“. А та ніби „руська“ мова — се чудернацька мішанина всїх славянських мов та діялєктів. В додатку до всего того тепер підчас війни молоді епископи в Прашова знесли старий календар та кирилицю навіть **в церковних книгах** (за що одержали ордери!) — отже „руська душа“ має бути живцем погребана!.. Належить ся ще зауважити, що мадярські власти старі українські назви сїл попереміняли на мадярське: Гостовець став ся Vendégi; Волове — Volocz і т. д.

Але се всьо вже за пізно прийшло! Колись перед війною я сам думав, що угорська Русь пропаща, що нема способу для її ратунку, але війна, котра перевернула цїлий світ, і тут вибила браму! Якраз через ту війну і підчас неї думали Мадяри знищити до решти всї чужі нації у своїй державі, а та війна зробила якраз всьо противно! Люди і власти взагалї перечислили ся на тій війнї! Право „самоозначеня народів“ вже нинї стаєть ся тим свердлом, котре пробиває і найгрубші скали, під котрими сидять поневолені народи. При його помочи по війні кожда поневолена нація зробить авою справу **міжнародною** справою, тай без війни осягнеть ся те, що годї було осягнути війною. Право „самоозначеня“ вдійсности означає зміну в верховних міжнародних засадах: Доси панувала засада, що **державна власть доти сягає, доки сягає меч**. На тій засадї основують ся нинїшні ґраниці держав. Та з видвигненєм права „самоозначеня народів“ верховною засадою стаєть ся, що **власть народу для побудованя держави сягає доти, доки сягає населене народу**. І на певно в повоєнних часах нинїшні державні власти стрінуть ся з таким розчарованєм що до своїх аспірацій, як і в тій війнї.

Наші братя на Уорщині мусять бути уратовані — за всяку цїну! А чи вони схочуть, щоби стати ся „уратованими“? Коли-б слухати тамошню інтелїґенцію — сих архимадярських піонїрів, — то певно сей нарід хотів би чим скорше позбути ся всего „руського“. Асеж та ренеґатська інтелїґенція говорить тільки в своїм імени, а не в імени народу. Адже національна психа має свою звісну льоґіку: **кров не вода**! Кождий нарід може і повинен розвивати ся в **питомій** своїй психі. Простий наш нарід в Угорщинї тужить за своїми братьми, за своїм словом, за своїм письмом — за всїм своїм. Ось се незбита правда — се „природна“ правда! Коли-б не инше, то вже сей факт свідчить про се, що — як щойно донесли наші ґазети — селяни з угорської України вибрали ся до Відня до ап. нунція: просити о скасоване нов. календа, а до наших послів о національну поміч. Мадяри навіть не спостерігають, як таку поміч навіть сама війна приносить нашим нещасливим братям під їх властю. Тисячі з угорських Українців дістали ся в полон до Росії, многі з них познакомили ся з укр. рухом, а навіть з „мадяронів“ стали ся **запеклими Українцями**! Ось початки української інтелїґенції на Угорщинї! А постава України як також наше відраднїйше положенє в Ґаличинї (якого сподїємо ся по війнї) викличуть в серцях угор. Українців гордість задля своєї народности, чого дотепер найбільше їм недоставало. Напевно мадяри будуть старати ся перешкоджувати зносинам між нами, а закарп. Українцями — алеж так поступала також царська Росія, а се їй не помогло! Коли вже раз між угорськ. Українцями знайдеть ся гурток щиронародної інтелїґенції — то вже цїла справа піде лїпше. Однак ми не сміємо сидїти із зложеними руками — треба тямити, що нинї такий час, що **що хто зробить, то буде його**. Наші народні діячі від нинї повинні все і всюди, виразно і рішучо домагати ся **прилученя угорської України** до нас, бо лиш се може радикально помочи нашим найбіднїйшим братям. В тій цїли треба не тільки резолюції ставляти, але також працювати.

в Київі діяльною міжнародно так само суверенно й незалежно як дипльоматичне заступництво якоїбудь иншої суверенної держави.

Також по стороні большевицької делегації від початку, як довго вона сподівала ся, що делегація укр. Ради приступить як дипльоматична поміч для них, не роблено ніяких труднощів. Але коли панове побачили, що Українці пішли власною дорогою, пішли за своїми народними цілями, тоді все таки наступив зворот. Ми стоїмо на становиську, що так Фінляндія, як й Україна зовсім в тій самій мірі є управнені до свобідної дипльоматичної діяльности як яка небудь инша держава — і льогічна інтерпретація цілого занятого большевиками становища не дозволяє після мого понимания на викрутний спосіб інтерпретації“.

Як бачимо — відношене др. Кільмана до України а большевицької інтриги є цілком инакше ніж гр. Черніна. І гр. Чернін пускав віци“ на адресу панів Троцьких, що мають непожаданий йому „товар“, а то революцію „на експорт“ (очевидна алюзія до жидівського походження Троцкого-Борнштайна. Колиж прийшло до України, то гр. Черніну усьміхалась вправді перспектива на добрий хліб з укр. пшениці, але так само і перспектива на користи з большевицької кирині для його плянів „великої Польщі“. Др. Кільман заявив чесно: Україну ми раз признали і признаємо дальше — а кругити, як се роблять большевики, не будемо.

Мир з Україною.

(Голоси німецької преси.)

Про мир з Україною пише „Lokalanzeiger“: Сей важний частинний успіх берестейських переговорів повитано в Німечині з вдоволенем. Є основи надіятись, що українські відпоручники беруть річ серіозно і вернуть ся з Київа в тім самім настрою, який виявлювали при відїзді з Берестя.

„Berliner Morgenpost“ пише: Певно, ще треба буде перемогти деякі технічні трудности, бо й межі нової української держави покищо не постановлені. Та перший великий крок до здійснення мира вже зроблений. Особливо треба нам радіти із-за обновленя господарських взаємин з Україною, чим відкриють ся для заспокоєнь наших потреб нові видатні жерела.

В „Tägliche Rundschau“ сказано: Україна мусить, о скільки витріває в своїх мирових змаганях, притягнути всю Росію до себе хотьби тому, що під зглядом внутрішного порядку, богацтва середників поживи і зашанованої народньої сили є вона сильнійшим партнером.

Большевицькі „побіди“ на Україні.

Петроградська Агенція поширює такі вісти Народний комісар Антонов звідомляє, що міста: Кременчуг, Ромодан, Молдава є в наших руках. Коло Бахмача йде битва. Недалеко Александровська здали ся відділи козаків. В Севастополі власти віддані совітам прогнали Раду (?). Моряки переходять на сторону совітів. — Большевицькі війська побили Татар коло Ялти і Теодозії.

Чи українське збіже не для нас?

Міністер заграничних справ гр. Чернін подав у мові, яку він мав в комісії делегації 24. с. м., що переговори з українськими делегатами зайшли вже далеко і що в головних чертах зясовано, що й як маєть ся навязати торговельні взаємини з новою републикою. Вже було сказано, що ходить головно о порозуміне в справі довозу збіжа инших абарних продуктів, товщів, насіня й олїів. — Очевидно як вдасть ся видістати від України збіже, то зараз справа прожпвленя змінить ся. Отже вже творять ся німецько-австрійсько-угорські картелі, яким будуть доставляти збіже фірми, які вже передтим вели з Росією торговлю збіжем.

Отже берлїнські, віденські та будапештенські спекулянти, що за отсей довший час війни зробили міліони на обдираню населеня, мають все обняти в свої руки й ми, Галицькі Українці, яким в перший мірі має бути дана змога користати з українського збіжа, плагиємимо за нього горендальні суми! Ми рішучо протестуємо проти такого поступованя! Ми самі хочемо й можемо безпосередно торгувати з Україною! Досить вже всяких обмежень! Ми домагаємо ся вільного обороту вкраїнським збіжем, а не змонополізования в руках спекулянтів! На тих всякого рода обмеженях пасуть ся всякі деришкіри! Нащ нарід має право домагати ся, щоби вкраїнське збіже дістало ся також йому!

Хвиля щирости і скоре розкаяне.

В делег. комісії для загран. діл, в дебаті над „експозе“ гр. Черніна, чеський посол др. Странський виголосив довшу промову, що була безперечно найосновнійшою критикою політики монархії, яку в останних часах можна було почути.

Др. Странський, завзятущий противник Німців та Мадярів, а звісний здавна зі свого панславізму. — До Українців др. Странський здавна упереджений, як до мнимих германофілів. Та треба признати — під тим огнядом він має тепер доволї мало однодумців серед чеських послів, яких позажна більшість змінила своє відношене до Українства. Др. Странський, хоч знаменитий правник і ретор, слабкий однаке в географії та східна Европа для нього се „темна вода во облацїх“.

В своїй останній промові др. Странський, хотячи втягнути Поляків у свої антинімецькі комбінації, протиставив політиці німецькій супроти Польщі становище революц. Росії, що „визволяє польські области, що ще остали в межах Росії.“ Др. Странський — очевидно — щось читав про замоозначене Поляків у Росії, про автономію Поляків на Україні і т. п. та помішав те все з „визволенєм“ неістнуючих „польских областий в межах Росії“. Тим більше, що „in der Hitze des Gefechtes“ так йому було вигідно представити річ, аби докучити Німцям.

Та тутки трапив ся йому несподіваний інцидент. — Ексц. Білїнський, звісний зі свого ультра-австрофільства, хотів — очевидно — здетонувати сї виводи дра Странського про більшу щирість Росії до Поляків чим Німців і кинув др. Странському питане: „Які-то области?“ Теж саме питане в тій хвили почулось і з уст п. Дашинського. Вивязав ся короткий діяльог слідуючого змісту:

Др. Странський: Я мусів би мати мапу перед собою.

Дашинський: Тоді ви знайшли би ся в чималім клопоті!

Др. Странський: Є-ж прецінь Поляки на Україні, а тих Росія визволяє! (Очевидне баламутсво! — Ред.).

Білїнський: Алеж то прецінь не польські землї!

На тім урвав ся сей інтересний діальог, серед котрого упали з горяча з уст польських політиків признана, що всї їх претенсії до земель литовсько-білоруськo-українських є цілком безосновні. П. Білїнський поспішив однаке скоро розкаятись з отсеї хвилевої щирости і правдомовности і виголосив сейчас потім тамже промову, в якій — i strzyżąc i goląc — накручував на те, що всеж таки треба до Польщі прилучити по можности найбільші простори на Сході. Правда! супроти істнованя Укр. Републики тяжко було вмовляти в слухачів, що на схід від фронту є польські землї і тому ексц. Білїнський говорив так: „В нинїшній ситуації домагають ся Поляки Польщі етнографічної. Поза нею є в областях колишної Польщі історичної ще сильний польський елемент, годі одначе говорити, що се чисто польські землї. Коли Росія (sic!) хоче офірувати (sic!) Польщі ті области, то мусіли би се бути Литва, Волинь і Україна“! Розказавши тут, що в сих землях є 11 міліонів моргів „польської землї“ і 2 міліони „Поляків“, ексц. Білїнський при кінци своєї промови говорив: „Получене Польщі з морем найлекше здійснити через невтралізацію Литви.

Дальшим бажанєм Поляків є, щоби Галичину получити з Польщею. Поділ краю по Сян був би пожертвуванєм цілої Польщі (sic!) у східній Галичині і столиці краю. Правительство може вірити, що інтереси „Русинів“ у Галичині через прилучене її до Польщі ні на волос не потерплять, бо „Русини“ дістануть широкі привілеї.“

Як бачимо, п. Білїнський „поправив“ свій необачно-щирий „цвішенруф“, зроблений др. Странському. Вже та польська політична льогіка та мораль мають свою славу.

На боевих фронтах.

ВІДЕНЬ 27 січня. Урядово оповіщують: На високорівні Асіяго і на схід від Брента оживлена діяльність артилерії. Ворожий наступ на наші становища на Monte Pertica відперто.

Нові розпорядки в справі підмог для сиріт.

По думці рескрипту ц. к. Намісництва з 7 січня 1918 ч. 104/Б. В. П. подаємо отсим до відома всїх, що займають ся ратованем сиріт, що почавши від 1 січня 1918 обовязують при уділюваню сиротам державних підмог нові постанови, а саме:

1. діти тих цивільних осіб, що в наслідок воєнних подій понесли смерть або в той спосіб окалічіли, що не є в силї віддаватись заробковій праці, мають право на основі Мін. сози. з 12 лютого 1917 ч. 56084 жадати портійного причинку з державних фондів.

2. діти тих цивільних осіб, яких упровадив ворог, або що є інтерновані в неприятельській заграниці (тут належать також діти таких родичів, які перебувають в Америці), мають право на основі закона з 17 серпня 1917 В. д. з. ч. 376 домагатись також постійного причинку з державних фондів.

Нехайже опікуни повисших двох родів сиріт, зглядно заряди Захистів, в котрих поміщені такі діти, внесуть чим скорше коротко умотивований подання до свого Староства о признане для них постійної державної підмоги; Заряди захистів повинні навести в поданю сю особу, до рук котрої має виплачуватись причинок. Намісництво дало повітовим властям політичним поученя і вказівки, щоби такі подання полагоджували безпроволочно.

3. діти осіб, покликаних до військової служби, мають право на основі закона з 26. грудня 1912 В, д. з. ч. 237 побирати сталий військовий причинок, який почавши від 1. липня 1918 виносить по 1.60 К денно для одної особи, а у Львові і Кракові по 1.80 К денно. О сей знова причинок треба внести подане до повітової Комісії причинкової.

Тому отже, що повисші три категорії дітий посідають вже законний титул до жаданя постійного причинку з державних фондів, не можуть они від тепер діставати сирітських причинків через Епархіяльні Комітети без огляду на те, чи поміщені они в Захистах, або в приватній опіці.

Підписаний Комітет буде длятого, почавши від 1 сїчня с. р. предкладати ц. к. Намісництву в своїх квартальних виказах до наділення сирітською підмогою тільки отсі діти:

а) сироти по особах юстифікованих (т. зн. засуджених на смерть і страчених), або замордованих жовнїрами (н. пр. при нагоді рабунку і др.)

б) сироти по особах, померших в часі війни на заказні і пошестні недуги

в) діти тих цивільних осіб, що в часі війни десь пропали

г) діти, котрі осиротїли впраді ще перед війною, але підчас війни так зубожіли, що є здані на ласку публичної добродійности.

З представленого стану річи слідує, що властиво кожда сирота в громаді повинна на будуче користати з державної помочи, як тільки буде кому нею занятись.

Просимо длятого всїх наших людий доброї волі, щоби з почутя громадянського обовязку помогли в тім зглядї сиротам свого окруження.

До Урядів парохіяльних львівської архієпархії звертаємось отсим з поновною просьбою, щоби, о скільки не зробили сего протягом грудня, зволили надіслати нам чим скорше спис сиріт своє парохії, наведених під буквами а—г; в тих списах треба конче подати імя і назвиско сироти, дату і місце її уродження, імена обоїх родичів, місце їх побуту, зглядно дату і причину їх смерти.

Як такі викази вплинуть до нас найпізнійше в перших днях лютого, то ще предложимо їх ц. к. Намісництву до узгляднення при вимірі підмог за I. квартал 1918.

За: „Український Епархіяльний Комітет опіки над воєнними сиротами“ у Львові

о. В. Лициняк.

НОВИНКИ.

— **Гр. Чернін і держ. секретар Кільман** відїхали в неділю до Берестя.

— **Плебісцит в справі Ірляндії.** „Times“ доносить з Ірляндії, що „Сінфайністи“ задумують оголосити плебісцит в справі независи-

мости Ірляндії. Участь в сїм плебісциті мають взяти всї Ірляндці, що покінчили вісїмнайцятий рік житя.

— **Скільки Керенський заробив?** Совіт народних комісарів сконфіскував всї гроші Керенського, які були зложені в банках. Було їх 1,474.734 рублів.

— **Як робить ся з невигідним редактором?** Редактора дневника „Vorwärts“ Еріха Кутнера покликано до війська, мимо того, що по виліченю з ран був він признаний цілковито нездатним до служби, а при дальшім перегляді був призначений до служби в краю і як редактор реклямований. Тепер покликано його за кару, бо Кутнер дав почин до демонстрації, в наслідок якої сотки інвалідів звернули заслужені кровю „зелїзні хрести“ на адресу Тірпіца.

— **Страйк на зелїзниці покінчений!** Страйк що продовжав ся через 12 днів зістав покінчений. Робітники виграли справу Правительство згодило ся дати галицьким зелїзничникам одноразову підмогу, що становити-ме разом 16,600.000 кор., бо в суботу прилучились до львівських зелїзничників ще й перемиські та ярославські.

— **Полячки тікають під охорону Ц. Ради.** „Hamburger Nachr.“ одержали зі Стокгольму вістку, що дуже богато політиків з „Клюбу народного“ в Петрограді є тепер у Київі. Увійшли вони в тісну звязь з Радою, яка попирає їх стремлїня в справі організації польського війська. Генер. Довбор-Мусніцкі розвиває в Київі живу організацію. Представники коаліції при укр. правительстві попирають енергічно Поляків.

— **Друкарський чортик** погуляв собі по останнім числі нашої часописи. Місцями змінив він так основно властивий текст, що треба нам його спростувати. Опісля у статї „Укр. справа на віденськім овиді“ зараз у 4-тій стрічці замість вірности Українців до Поляків“ має бути „відносин“. А в статї Всеукр. з'їзд сел. роб. і жовн. рад“ (сторона 4.) стовпець 1.) в главі „Голоси рос. преси про з'їзд“, в стрічці 7-ій сеї глави приймає з'їзд появу большевика Сатонського на трибуні океиком „геть!“ а не „честь“, як се було надруковано. Третий замітнїйший „кікс“ трапив ся на стороні 4 в статейці „Большевицька чваньба“ (стрічка 9) Замість „здобуте Київа покаже ся т а к о ю ж правдою як було передше“ має бути там „т а к о ж правдою“. Друкарський чортик — як бачимо — любить вивертати роги горі дном Супроти отсих його пустошів дрібницями є таки похибки, як писане слова Бескиди через „з“ (Бескиди); друкарський чортик має ридко нахил до т. зв. „лювової етимольогії“ та кельтийського походженя „Бескиди“ виводить від „без“ і „кидати“. Булиж і учені, що робили ту ошибку.

ОПОВІСТКИ.

второк, 29. січня 1918.

Нині: 29 січня греко-кат. П. ок. с. Петра, римо-кат. Франціїшка.

Завтра: 30. греко-кат. Антонія вел., римо-кат. Мартини д.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Запросини

до підписки акцій Земельного Банку Гіпотечного, спілки акційної у Львові, в цілі підвишки акц. капіталу через емісію нових акцій по 400 К номінальної вартости.

З причини перепон в почтовім руху продовжує ся речинець до замовленя акцій нової емісії до кінця січня 1918.

УСЛІВЯ ПІДПИСКИ:

Зголошеня приймає Дирекція Земельного Банку Гіпотечного у Львові, (вул. Підвалє 7).

Емісійний курс виносить за акцію для дотеперішних акціонарів К. 400, а для неакціонарів К 420 (з огляду на користи з придбаних вже резервових фондів).

Дотеперішні акціонарі мають першенство до побору; в засаді на одну стару акцію одної нової.

Вп. акціонарі, що хотять користати з першенства і курсу, зволять при зголошеню виписати числа посїданих акцій і евентуально на бажане банку предложити старі акції (без купонів), які їм звернеть ся по увидненю зголошеня.

Нові акції беруть участь в зиску банку, почавши від 1. січня 1918 на рівні зі старими акціями, проте належить за замовлені акції вплатити до каси банку до кінця січня 1918 курсову ціну враз з 5% відсотками, обчисленими за час від 1. січня 1918 до дня вплати, аби мати право до дивіденди за р. 1918.

Після постанов статуту половину акцій видаєть ся на імена акціонарів (поіменні акції), а половину на оказителя (безіменні акції). В зголошеню може замовляючий зазначити, кілько акцій рад би мати на імя, чи на оказателя.

Замовляти можна довільну скількість акцій.

Приділ скількости переводить одначе Дирекція банку після своєї зважливости та повідомить зголошуючого про приділ, а по виготовленю акційних грамот видасть приділені акції за зворотом посвідки вплат і повідомленя про приділ. На случай неприділеня акцій зверне банк вплачені квоти з відсотками.

Рентовий податок від акцій оплачує банк без потручення Вп. акціонарам.

Дрібну належитість за акційні грамоти, стемпель і порто побере банк при доручею акцій. 7—8

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня Ставропигійського Інститута під управою Ю. Сидорака.